

Tako resnična, čeprav kamnita!

Eno najlepših umetnin, kar jih je oblikovala narava, lahko najdete kar ob poti na Vršič. Kamniti obraz Ajdovske deklice v severni steni Prisanka najlepše vidimo iz Erjavčeve kočice na Vršiču.

Ajdovska deklica

Nad Vršičem je v rebri skalnega Prisanka okamnena ajdovska deklica, ki začudeno strmi v dolino Trente. Ko prično jeseni dnevi sušiti sočne planinske trave, da otrde in postanejo slamnate, hite planinski kozli mimo nje niže v dolino, v zavetje temnih jelovih gozdov. Ob jutrih dvignejo mrzli jesenski vetrovi iz doline megle, da se prično valiti preko skalnih čeri, ki kipe v nebo. Takrat se ajdovska deklica skrrije radovednim očem.

Malokateri planinec pa ve, kako je v davnem času zašla med skaline in previsne pečine strmega Prisanka in kako je okamnena v skalni rebri.

Dušica Kunaver:
Slovenske ljudske pripovedke
(povzeto po delu Lojzeta Zupanca:
Zlato pod Blegošem)

Ajdovska deklica je bila za živih dni dobrega in usmiljenega srca, ker je gornike in tovarnike zmeraj vodila skozi snežne zamete v dolino Trente. Bajje je živela pod previsnimi pečinami in skalnimi policami. Če je videla, da so gorniki zašli, je zapustila svoje skrivališče ter pohitela na ride Vršiča, najsi je sneg še tako naletaval.

Nekega zimskega dne, ko so se temni sivi oblaki nakopičili nad Prisankom in ko se je burja krohotala z mrzlim smehom, je snežilo, da je sneg kmalu zamedel vse poti. Gamsji trop se je na žvižg starega samca mimo ajdovske deklice, ki je ždela pod pečino, zapodil v dolino in sprožil plaz, ki je zgrmel v kotlino. Gorniki in tovarniki, ki so bili namenjeni v Trento in dalje proti sončnemu Primorju, so komaj ušli bobneči smrti. Zameti so bili tolikšni, da bi na tovarni poti zašli, če jim ne bi pomagala ajdovska deklica, ki je še tisti trenutek zapustila svoje skrivališče, gazila pred njimi visoki sneg in jim kazala pravo pot. Ko pa so se tovarniki po dolgih dneh po istih poteh vračali domov, so pod previsno skalo ob vznožju Prisanka pustili vina, kruha in mesa za ajdovsko deklico. Tako so jo obdarovali vselej, kadar jim je pomagala, da ni bila nikoli žejna in lačna.

Ajdovska deklica pa ni bila samo vodnica, ampak tudi sojenica. V temnih nočeh je obiskovala mlade matere in prerokovala novorojenčkom, kako bodo živeli ...

Tako je neke noči prišla tudi k mladi planšarici v dolini Trente. Mati, ki je pravkar povila sinčka, je v topli koči spala, ajdovska deklica pa se je neslišno približala zibelki, se sklonila k otroku in mu prerokovala: "Ko boš zrasel v mladeniča, boš postal pogumen lovec, kakršnega še ni bilo pod Prisankom. Po pečinah in previsnih skalinah boš zalezoval belega gamsa z zlatimi rogmi. Kozla boš ustrelil, zlato rogovje prodal in bajno zabogatel ..."

Ko pa so za to prerokbo zvedele sestre ajdovske deklice, so sojenico preklele, da je okamnena, ko se je vrnila v prisansko steno.

Tamkaj je še dandanašnji in začudeno strmi z velikimi kamnitimi očmi v dolino Trente.

Če boste kdaj šli na Vršič, si le oglejte njen kamniti obraz, ki je strmemu Prisanku v okras!